

Sygn.akt III AUa 549/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Danuta Poniatowska

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 listopada 2013 r. w B.

sprawy ze skargi K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 24 października 2012r. sygn. akt IVU 1618/12

na skutek apelacji wnioskodawcy K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 lutego 2013 r. sygn. akt IV U 41/13

zmienia zaskarżony wyrok i oddala wnioski o wznowienie postępowania w sprawie IV U 1618/12.

Sygn. akt: III AUa 549 /13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o wznowienie postępowania w prawomocnie zakończonej sprawie sygn. IV U 1618/12, powołując się na przepis art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał, że wyrokiem z dnia 24 października 2012r. Sąd Okręgowy w Olsztynie niezasadnie zmienił decyzję organu rentowego z dnia 4 kwietnia 2012 r. i przyznał K. K. od dnia 1 marca 2012 r. prawo do emerytury w warunkach szczególnych, zaliczając okres pracy w szczególnych warunkach od dnia 22 marca 1977 r. do dnia 31 października 1980 r. oraz od dnia 1 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r.

Organ rentowy podnosił, że okres od 1 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994r., zaliczony do pracy w warunkach szczególnych był w istocie w większości okresem nieskładkowym, ponieważ od dnia 25 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r. K. K. przebywał na zwolnieniu lekarskim i pobierał w związku z tym zasiłek chorobowy. Z uwagi na to ZUS wskazywał, że nie ma podstaw do zaliczenia tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych, zatem wnioskodawcy nie przysługuje prawo do emerytury z uwagi na brak 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie wznowił postępowanie w sprawie, zmienił zaskarżony wyrok z dnia 24 października 2012 r. w sprawie IV U 1618/12 i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił, że urodzony w dniu (...) K. K., z zawodu kierowca, w dniu 23 marca 2012 r. wystąpił do ZUS z wnioskiem o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na pracę w warunkach szczególnych. Decyzją z dnia 4 kwietnia 2012 r. organ rentowy odmówił mu prawa do takiego świadczenia z uwagi na brak wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz nieposiadania 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie ZUS na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udokumentował 24 lata 8 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 8 lat 5 miesięcy i 23 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. K. K. wniósł odwołanie od tej decyzji do Sądu Okręgowego w Olsztynie załączając do odwołania dokumentację dotyczącą przebiegu zatrudnienia w latach 1969-1974, 1986-1987 oraz 1995-1997. Z uwagi na załączone dokumenty organ rentowy przeanalizował ponownie możliwość przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury i w dniu 1 czerwca 2012 r. wydał kolejną decyzję odmowną. ZUS uznał, że wnioskodawca udowodnił 25 lat 9 miesięcy i 18 dni stażu ubezpieczeniowego oraz 11 lat i 1 dzień okresów pracy w warunkach szczególnych, jednak w dalszym ciągu nie wykazał wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy ponownie nie uznał okresu pracy wnioskodawcy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) w O. od dnia 26 września 1974 r. do dnia 31 października 1980 r. oraz w firmie (...) w O. od dnia 1 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r. jako pracy w warunkach szczególnych.

Rozpatrując odwołanie od decyzji odmawiającej przyznania emerytury Sąd Okręgowy w Olsztynie przeprowadził dowód z akt osobowych wnioskodawcy z firmy (...) i (...) oraz przesłuchał pięciu świadków na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w warunkach szczególnych. Mając na względzie zebrany materiał dowodowy, wyrokiem z dnia 24 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zmienił decyzję organu rentowego z dnia 4 kwietnia 2012 r. i przyznał K. K. prawo do emerytury, zaliczając do okresu pracy w szczególnych warunkach okres od dnia 22 marca 1977 r. do dnia 31 października 1980 r. oraz od dnia 1 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r. Powyższe okresy, wraz z okresem uznanym przed organem rentowym, przekraczały wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 12 grudnia 2012 r.

Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że zasiłek chorobowy wnioskodawca pobierał w okresach od dnia 5 maja 1993 r. do dnia 11 maja 1993 r. oraz od dnia 25 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r.

Wykonując przedmiotowy wyrok organ rentowy stwierdził, że K. K. od dnia 25 listopada 1993 r. do dnia 21 sierpnia 1994 r. pobierał zasiłek chorobowy. Z uwagi na to w oparciu o przepis art. 114 ust. 2 pkt 2 złożył wniosek o wznowienie postępowania. W ocenie organu rentowego brak było podstaw do zaliczenia powyższego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych, skutkiem czego wnioskodawca nie był uprawniony do emerytury.

Sąd I instancji przeanalizował sprawę pod kątem art. 114 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak też wziął pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, w szczególności wynikający z akt osobowych wnioskodawcy, w oparciu o który uznał, że K. K. nie był uprawniony do emerytury, gdyż nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Poza sporem było to, że w dniu 19 maja 2011 r. wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 60 lat, legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego nie było jednoznacznych dowodów potwierdzających, że w okresie od lipca 1995 r. do kwietnia 1996 r. K. K. pracował w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w firmie (...). Z uwagi na to uznał, że udowodnił jedynie 3 lata 7 miesięcy i 9 dni pracy w szczególnych warunkach (od dnia 22 marca 1977 r. do dnia 31 października 1980 r.), które wraz z uwzględnionym przez ZUS okresem 11 lat i 1 dnia dawało łączny okres 14 lat 7 miesięcy i 10 dni, zamiast 15 lat. Z uwagi na to Sąd I instancji podzielił stanowisko

organu rentowego i wznowił postępowanie w sprawie (pkt I wyroku) oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie wnioskodawcy oddalił (pkt II wyroku).

Apelację od przedmiotowego orzeczenia wniósł K. K. Wyrokowi zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że przebywał na zwolnieniu lekarskim w okresie od 25 listopada 1993 r. do 21 sierpnia 1994 r., pomimo braku takich zapisów w świadectwie pracy oraz w dokumentacji zakładu pracy. Podnosił, że możliwość korzystania ze zwolnienia lekarskiego obejmuje okres jedynie 180 dni, a na pozostały okres musiałaby być wydana decyzja Komisji Orzekającej ZUS, której organ nie przedstawił i której nie było w dokumentacji ubezpieczonego. Zarzucił też nieuznanie jego pracy jako kierowcy samochodu ciężarowego w okresie od lipca 1995 r. do kwietnia 1996 r. w firmie (...), pomimo zeznań świadków i wyjaśnień na tą okoliczność. Podniósł też naruszenie prawa materialnego - § 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez wyłączenie z okresu pracy w warunkach szczególnych okresu wskazanego przez organ jako pobieranie zasiłku chorobowego podkreślając, że przepis ten nie wskazuje, aby okres taki ulegał odliczeniu.

Z uwagi na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie, że przysługuje mu prawo do emerytury od dnia 1 marca 2012 r. oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, albowiem o wznowieniu postępowania w sprawie IV U 1618/12 Sąd I instancji orzekł z naruszeniem przepisu art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Cytowany przepis przewiduje możliwość ponownego ustalenia prawa do świadczenia w wypadku, gdy prawo do takiego świadczenia, np. emerytury ustalono orzeczeniem organu odwoławczego, w szczególności wyrokiem Sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Przesłanką ponownego ustalenia prawa do świadczenia w rozumieniu art. 114 ust. 2 ustawy jest istnienie dowodów lub okoliczności, o jakich mowa w ust. 1 tego artykułu. Koniecznym jest więc, aby po uprawomocnieniu się decyzji przedłożono nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości.

We wniosku o wznowienie postępowania w trybie art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skierowanym do Sądu Okręgowego w Olsztynie organ rentowy podnosił, iż w sprawie IV U 1618/12 z odwołania K. K. od decyzji z dnia 04.04.2012 r., odmawiającej emerytury we wcześniejszym wieku, odwołanie powinno być oddalone, gdyż wnioskodawca nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Do takiego okresu zatrudnienia nie można, zdaniem organu rentowego, uwzględnić okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) s.c. w okresie od 25.11.1993 r. do 21.08.1994 r., gdyż w tym okresie K. K. przebywał na zasiłku chorobowym, a taki okres – zgodnie z art. 32 ust. 1a w/w ustawy nie podlega zaliczeniu jako praca w szczególnych warunkach. Wobec powyższego, po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie IV U 1618/12 ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do emerytury, a tym samym wniosek o wznowienie postępowania w sprawie IV U 1618/12 jest uzasadniony, natomiast odwołanie od decyzji z dnia 04.04.2012 r. podlega oddaleniu.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska organu rentowego oraz Sądu I instancji co do istnienia podstaw do wznowienia postępowania w sprawie IV U 1618/12 w oparciu o art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy. Dowody, na które powołuje się Oddział ZUS i które przytacza także Sąd I instancji w ramach zaskarżonego wyroku, świadczące, iż K. K. przebywał na zasiłku chorobowym w okresie od 25.11.1993 r. do 21.08.1994 r. znane były organowi rentowemu przed wydaniem decyzji z 04.04.2012 r., zaskarżonej w sprawie IV U 1618/12. Wydając wyrok w tej sprawie Sąd I instancji także dysponował tymi dokumentami i ostatecznie orzekł o zmianie decyzji z dnia 04.04.2012 r. i przyznaniu wnioskodawcy emerytury od 1 marca 2012 r., po uprzednim zaliczeniu jako pracy w szczególnych warunkach między innymi okresu od 01.11.1993 r. do 21.08.1994 r. w przedsiębiorstwie (...). Dowodom, z których wynika fakt pobierania przez K. K.

zasiłku chorobowego w okresie od 25.11.1993 r. do 21.08.1994 r. nie można zatem nadać waloru nowych dowodów lub okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji czy orzeczenia Sądu. Z tego względu wniosek o wznowienie postępowania w sprawie IV U 1618/12 nie mógł być uwzględniony.

Ponadto w ocenie Sądu Apelacyjnego fakt pobierania przez wnioskodawcę zasiłku chorobowego w spornym okresie, nie ma w okolicznościach rozpatrywanej sprawy wpływu na prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Z dniem 1 lipca 2004 r. wszedł w życie przepis art. 32 ust 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

Przepis ten nie ma jednakże zastosowania wobec wnioskodawcy, który co potwierdza prawomocny wyrok w sprawie IV U 1618/12, wykazał na dzień 01.01.1999 r. określony w art. 184 ustawy okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Takie stanowisko wyraził też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.04.2010 r. (II UK 313/09) stwierdzając, że osiągnięcie do dnia 01.01.1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r. Oznacza to, że skoro K. K. w dacie 01.01.1999 r. wykazał wymagane dla przyznania emerytury okresy ubezpieczenia, w tym pracy w szczególnych warunkach, o którym stanowi przepis art. 184 ust. 1 ustawy, to fakt osiągnięcia wieku emerytalnego po dacie wejścia w życie przepisu art. 32 ust. 1a ustawy, tj. po 1 lipca 2004 r. nie uprawnia do ustalania okresu pracy w szczególnych warunkach z wyłączeniem okresów, za które pracownik otrzymał po 14 listopada 1991 r. świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

Mając na względzie przytoczone wyżej okoliczności, na mocy art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.